

แนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก
ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
A STUDY OF CLASSROOM MANAGEMENT OF PRE- SCHOOL TEACHERS IN DLIT CLASSROOMS
UNDERPHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

ผศ.ดร.ณิรดา เวชญาลักษณ์* และ ดร.ธัญญาพร ก่องจันทร์

Asst.Prof.Dr.Supunyada Suntornnond and Dr.Thanyaporn Kongkhan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: nirada_17@hotmail.com

รับบทความ 17 ตุลาคม 2560 แก้ไขบทความ 3 เมษายน 2561 ตอรับบทความ 7 พฤษภาคม 2561 เผยแพร่บทความ 15 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้จากการเลือกแบบเจาะจงคือ ครูปฐมวัย จำนวน 15 คน โดยกำหนดคุณสมบัติจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน มีการได้กำหนดกระบวนการดำเนินงาน โดยการบริหารจัดการรายวิชา และปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน มีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มีการพัฒนาความสามารถของครูให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและการเรียนการสอนสู่ห้องเรียนสากล 4) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีผลงานวิจัยของตนเองเป็นฐานสำคัญในการนำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการสร้างวินัยเชิงบวก มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ การแก้ปัญหาและตอบปัญหาเชิงบวก

คำสำคัญ: การบริหารจัดการชั้นเรียน, ครูปฐมวัย, ห้องเรียนคุณภาพ, โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

The purpose of this research was to study of Classroom Management of Pre- school teachers in DLIT classrooms under Phitsanulok Primary Educational Service Area 2. The informant group consisted of the director, teacher education institution, teachers and Contract Teachers. Of Phitsanulok Primary Educational Service Area Office, 15teachers who are the government teachers with their teaching experience more than 5 years. It was found that the leading change, the teacher defines a paradigm by managing the course and modifies the learning management approach. The design of standard learning management Teachers have designed a learning management plan that can be used to improve the effectively manage of the learning. On Information Technology Center (ICT), teachers can use information technology for searching and teaching international students. All teachers have their own research work as a basis for developing curriculum. Teachers use learning activities to focus on positive discipline for the students. These improvements have shown better problem solving and positive responses in students.

Keywords: Classroom Management, Pre- school teachers, Quality Classroom, Primary Schools.

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ระบุถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง เป็นความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตบุคคลที่มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1-2) ดังนั้นการศึกษาระดับปฐมวัยจึงนับว่าเป็นการศึกษาระดับรากฐานของชีวิต เนื่องจากเป็นการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมและพัฒนาตามวัยและศักยภาพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนาตั้งแต่พื้นฐาน และเพื่อให้เด็กได้มีสภาพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสามารถศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไปได้อย่างมีความสุขตามความต้องการและความสนใจ อันจะทำให้เกิดความเข้มแข็งของประชากรในการพัฒนาและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของชาติต่อไปในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 1)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีอายุระหว่าง 3-5 ปี จัดเป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้อาจจะมีผลให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้าซึ่งจะกระทบต่อการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1) การจัดการชั้นเรียน เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ครูมีการวางแผน จัดเตรียมสภาพห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์การสอนของครูและวิธีจัดการพฤติกรรมเด็ก เพื่อรักษาบรรยากาศในชั้นเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายทางการเรียน เด็กเกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ การแสดงพฤติกรรมทางสังคมของการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนของเด็ก เช่น การให้ความร่วมมือ การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การรับผิดชอบ การรอคอย การทำงานโดยไม่รบกวนผู้อื่น การรู้จักเก็บของเล่น และของใช้ให้เข้าที่ ทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนของเด็ก สร้างวินัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ และการรู้จักควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้เหมาะสม (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, 2554, หน้า 28) การจัดการในชั้นเรียนที่ดีของครู จะช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด รู้สึกปลอดภัย และได้เรียนรู้ตามความสนใจจากการเรียนแบบ การสังเกต ตามความสามารถของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน (จุฑาทิพย์ ศรีโพธิ์, 2552, หน้า 36)

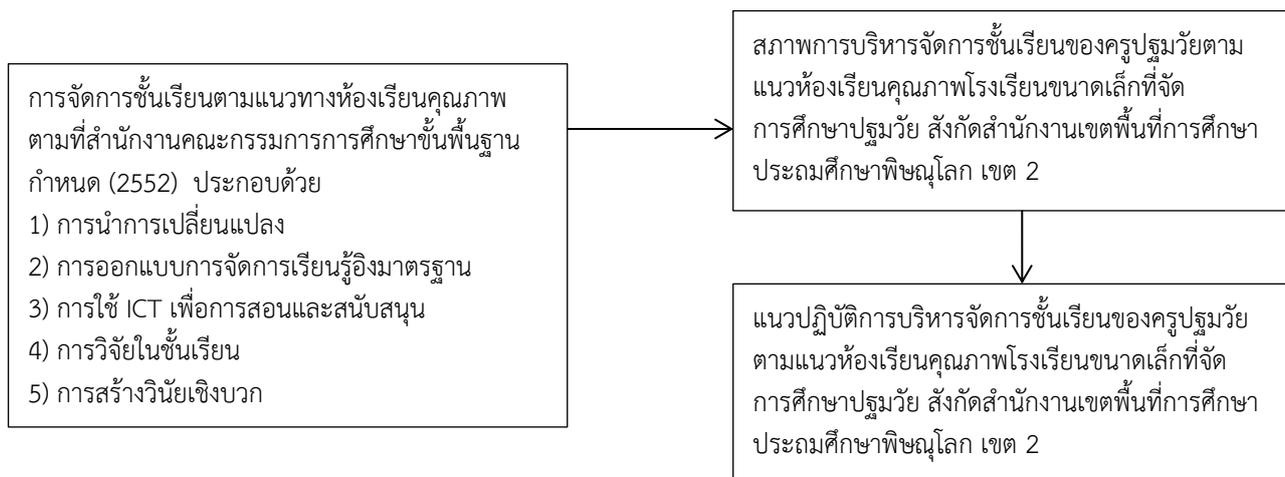
การบริหารจัดการชั้นเรียนระดับปฐมวัยเป็นการรวมความคิดทั้งหมดทั้งหลายของครู การวางแผนในการปฏิบัติงานของครูในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชั้นเรียนกับกิจกรรมการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ของทั้งสององค์ประกอบเป็นความสัมพันธ์แบบ Synergistic คือ การรวมพลังให้เกิดผลลัพธ์ที่มากขึ้น นั่นคือ ความสำเร็จของการบริหารจัดการชั้นเรียนจะมีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู (วิภา นนทพันธ์, 2550, หน้า 12) โดยในปัจจุบันพบว่าครู และผู้บริหารยังขาดความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียน และข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ไม่มีงบประมาณในการส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้เนื่องจากการจัดการตกแต่งห้องเรียนในแต่ละครั้งซึ่งจะต้องอาศัยงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ (สันติ บุญภิรมย์, 2557, หน้า 115) ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของครูคือ ทำอย่างไรจะสามารถจัดการชั้นเรียนของตนเอง ให้มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการและความอยากรู้อยากเห็นต่าง ๆ ดังนั้นครูควรมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยความสำเร็จในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และการบริหารจัดการชั้นเรียน นอกเหนือจากการวางแผนการสอนที่ดีหรือการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์รองรับอย่างเหมาะสม ครูต้องจัดเตรียมห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะจะส่งผลถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็กปฐมวัยด้วย (อรุณี ทรดาล, 2548, หน้า 51)

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นความสำคัญของการจัดการชั้นเรียนระดับปฐมวัย ผนวกกับความสำคัญของหน้าที่และความรับผิดชอบของครูในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางในการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับครูประจำชั้นระดับปฐมวัย โดยนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวปฏิบัติการจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการสอนปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประกอบด้วย 1) การนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน 3) การใช้ ICT เพื่อการสอนและสนับสนุน 4) การวิจัยในชั้นเรียน 5) การสร้างวินัยเชิงบวก

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 15 คนที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี ขึ้นไป

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) การนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน 3) การใช้ ICT เพื่อการสอนและสนับสนุน 4) การวิจัยในชั้นเรียน 5) การสร้างวินัยเชิงบวก

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนตามแนวทางห้องเรียนคุณภาพตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.2.2 ศึกษาหลักสูตรหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.2.3 ออกแบบสัมภาษณ์โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนตามแนวทางห้องเรียนคุณภาพ

2.2.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

2.2.5 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.6 ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 วางแผนและจัดเวลาในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างเป็นแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวทางห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน

ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน พบว่า แนวปฏิบัติของครูครูได้รับการเร่งเร้า ส่งเสริม เพื่อกำหนดกระบวนทัศน์ (paradigm) ในการทำงานใหม่ในห้องเรียน มีการออกแบบห้องเรียนให้เหมือนบ้าน จัดการเรียนรู้เป็นมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐาน เช่น มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ มุมอ่านหนังสือออกแบบการเรียนการสอนแบบส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จัดสภาพห้องเรียนตามพัฒนาการของนักเรียน โดยมีการวัดผลตามสภาพจริง ยกตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก กล่าวชมเชยเด็กบ่อย ๆ เพื่อกระตุ้นเชิงบวก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น พาผู้เรียนไปทัศนศึกษาและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบโรงเรียน จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน พบว่า แนวปฏิบัติของครูจะต้องเป็นนักวางแผน จัดประสบการณ์การเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามความสามารถของนักเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ออกแบบแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อิงกับมาตรฐานของหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 จัดทำแผนประสบการณ์จัดตามหลักสูตรแกนกลาง แบ่งออกเป็น 40 สัปดาห์ 1 สัปดาห์จะสอน 1 เรื่อง และภายใน 1 วัน มี 6 กิจกรรม อาจมีการยืดหยุ่นโดยให้ผู้เรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นมีการเพิ่มเติมเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และค่านิยม 12 ประการมาสอดแทรกในหลักสูตร มีการเพิ่มหลักสูตรเสริมขึ้นมา คือหลักสูตรพลเมืองดีและหลักสูตรโตไปไม่โกง มีใบงานแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นักเรียนมีผลงานและชิ้นงานเป็นผลสรุปเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของปฐมวัย ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทั้ง 4 ด้าน โดยสังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียน ไม่ว่าจะออกมาเป็นพฤติกรรมหรือผลงาน อาจรวมไปถึงการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อการสอนและสนับสนุน

ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อการสอนและสนับสนุน พบว่า แนวปฏิบัติ ควรมีการใช้สื่อสารสนเทศที่กว้างขวางเพื่อการสืบค้นและการเรียนการสอนสู่ห้องเรียนสากล การสอนที่ใช้พลังของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความตื่นตัว การเปิดเพลง วิดีโอ ให้เด็กเต้นตามเพลง นำสื่อจากแผ่นซีดีมาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ๆ การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การใช้สื่อออนไลน์ โทรทัศน์ วิทยุ มาประกอบการเรียนการสอน มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีการใช้ ICT ในการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา และพัฒนาการสอนของครูบูรณาการวิชา มีการพัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่เสมอ

4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า แนวปฏิบัติของครูผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกตพฤติกรรม ผลงาน การสนทนาสอบถามเพื่อบันทึกข้อมูลหาปัญหา พูดคุยกับเด็กอยู่เสมอ ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน พูดคุยกับผู้ปกครอง จัดทำ ID plan นำข้อมูลปัญหามาแก้ไขและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยเลือกปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ และศักยภาพของเด็ก เข้าใจความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน ให้ความรักความอบอุ่นและดูแลเด็ก สังเกตซักถามเด็ก มีการบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลมาประมวลเมื่อสิ้นปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลงานวิจัยชั้นเรียนที่มีคุณค่า ครูทุกคนมีผลงานวิจัยของตน เป็นฐานสำคัญในการนำไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละปี

5. ด้านการสร้างวินัยเชิงบวก

ด้านการสร้างวินัยเชิงบวก พบว่า แนวปฏิบัติของครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติต่อนักเรียนในเชิงบวกและการส่งเสริมวินัยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เช่น ให้คำแนะนำ ความรู้ ข่าวสารแก่เด็ก ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก โดยการมาโรงเรียนให้ตรงเวลา แต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะ การสร้างและปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยที่ดีให้กับเด็ก เช่นการเข้าแถวเคารพธงชาติ โครงการน้องไหว่พี่ โครงการโรงเรียนน่าอยู่ จัดตั้งเวรทำความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียน การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำเช่นกิจกรรมจิตอาสา การปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีเช่นเรื่องสุขลักษณะ การสวดมนต์ นั่งสมาธิ ให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มเพื่อสร้างความสนุกสนานและสามัคคี เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี ก็จะมีการชมเชยและให้รางวัลเป็นบางโอกาส

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลและสรุปเป็นแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ดังภาพประกอบ 2

<p>หลักการจัดห้องเรียนคุณภาพของครูปฐมวัยโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาปฐมวัย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียนคุณภาพ 2) ออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน 3) การใช้ ICT เพื่อการสอนและสนับสนุนการสอน 4) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research- CAR) 5) การสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) 	<p>ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ส่งเสริมการกำหนดกระบวนการทำงานใหม่ในห้องเรียน 2) ออกแบบห้องเรียนให้เหมือนบ้านโดยจัดการเรียนรู้เป็นมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐาน 3) ออกแบบการเรียนการสอนแบบส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา 4) จัดสภาพห้องเรียนตามพัฒนาการของนักเรียน โดยมีการวัดผลตามสภาพจริง 5) เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 6) จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน
	<p>ด้านการออกแบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนด เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรสถานศึกษา 2) จัดการเรียนการสอนตามความสามารถของนักเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้อิงกับมาตรฐานของหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 4) จัดทำแผนประสบการณ์จัดตามหลักสูตรแกนกลาง เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของปฐมวัย 5) สัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาเด็กรายบุคคล
	<p>ด้านการใช้ ICT เพื่อการสอนและการสนับสนุน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ใช้สื่อสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและการเรียนการสอนสู่ห้องเรียนสากล 2) ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความตื่นตัว การเปิดเพลง วิดีโอ ให้เด็กเต้นตามเพลง นำสื่อจากแผ่นซีดีมาจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ๆ 3) จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การใช้สื่อออนไลน์ โทรทัศน์ วิทยุ มาประกอบการเรียนการสอน 4) จัดห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีการใช้ ICT ในการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา และพัฒนาการสอนของครู 5) บูรณาการและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ของครูอยู่เสมอ
	<p>ด้านการวิจัยในชั้นเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกตพฤติกรรม ผลงาน การสนทนาสอบถามเพื่อบันทึกข้อมูลหาปัญหา พุดคุยกับเด็กอยู่เสมอ 2) ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน พุดคุยกับผู้ปกครอง 3) จัดทำ ID plan นำข้อมูลปัญหาามาแก้ไขและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยเลือกปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ และศักยภาพของเด็ก 4) ทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน ให้ความรักความอบอุ่นและดูแลเด็ก สังเกตซักถามเด็ก 5) บันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลมาประมวลเมื่อสิ้นปี
<p>ด้านการสร้างวินัยเชิงบวก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ส่งเสริมวินัยให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เช่น ให้คำแนะนำ ความรู้ ข่าวสารแก่เด็ก 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก โดยการมาโรงเรียนให้ตรงเวลา แต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะ การสร้างและปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน 3) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยที่ดีให้กับเด็ก 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ 	

ภาพประกอบ 2 แนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการสอนปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงสู่ห้องเรียนจากการจัดการศึกษาปฐมวัยมีการออกแบบการเรียนการสอนแบบส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน พาผู้เรียนไปทัศนศึกษา และสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบโรงเรียนจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนจากการสำรวจเอกสารงานวิจัย ดังที่สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2555, หน้า 321) ได้กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีด้วยบรรยากาศการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่สามารถให้เกิดได้ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541, หน้า ค) ได้ค้นพบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐานการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้อิงกับมาตรฐานของหลักสูตรโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 จัดทำแผนประสบการณ์จัดตามหลักสูตรแกนกลาง แบ่งออกเป็น 40 สัปดาห์ 1 สัปดาห์จะสอน 1 เรื่อง และภายใน 1 วัน มี 6 กิจกรรมซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 23) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงตัวเด็กแต่ละคนซึ่งมีความสนใจแตกต่างกัน จึงควรมีกิจกรรมหลายประเภท ให้เหมาะสมกับวัย ตรงตามความสามารถ และความต้องการของเด็ก ทั้งนี้ เยาวภา เตชคุปต์ (2542, หน้า 15) ยังได้กล่าวถึงแนวในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในทศวรรษหน้าดังนี้ มีการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยการสอน มีการพัฒนานาเอานวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม มีการจัดกิจกรรมการเล่นแบบต่าง ๆ บรรจุไว้ในกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมที่ปฏิบัติควรเน้นการปฏิบัติจริงซึ่งเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) การสอนและสนับสนุนการสอนมีการใช้ ICT ในการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีและนับวันจะมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น การนำเทคโนโลยีมาสู่เด็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้คุ้นเคย และรับรู้ว่าเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยขมิถ, มีโอแดรก และ ดีฟรานเชสโก (Schmid, Miodrag and Difrancesco, 2008, pp. 63-84) พบว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ช่วยสอนเด็กจะช่วยเพิ่มแรงกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจในการเรียนมากกว่าการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับมอร์โรว์ (Morrow, 2009) พบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการเขียนและการอ่านได้ดีขึ้นเช่นเดียวกับโอฮารา (O'hara, 2008 : 29-40) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อการสอนสำหรับเด็กทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดและการเข้าสังคมดีขึ้น

4. การวิจัยในชั้นเรียนเข้าใจความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคน ให้ความรักความอบอุ่นและดูแลเด็ก สังเกตซิกนัลเด็กโดยเลือกปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ เช่น บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการใช้สายตาหรือการสังเกต บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการฟัง บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการพูด บางคนเรียนรู้ได้ดีโดยการใช้อวัยวะสัมผัส ในห้องเรียนหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายปะปนกันไป ความแตกต่างเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และศักยภาพของเด็กซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกรมวิชาการ (2546, หน้า 9-25) ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของรูสโซ (Rousseau อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 114) แสดงทัศนคติที่สำคัญว่าให้ตระหนักการให้เด็กเล็ก ๆ เรียนรู้จากประสบการณ์จากการทำกิจกรรม การเรียนจากธรรมชาติ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. การสร้างวินัยเชิงบวก การเริ่มต้นปลูกฝังนิสัยอะไรกับเด็กก็ตาม ต่อไปจะกลายเป็นนิสัยที่ติดตัว หรือเรียกว่า กมลสันดาน เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และเคารพกฎระเบียบในสังคม โดยเน้นพฤติกรรมที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสังคมของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ จึงมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยที่ดีให้กับเด็กซึ่งสอดคล้องกับภิญญา ปาโต (2553, บทคัดย่อ) พบว่า ผลการศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกรายด้านก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้แผนภาพประกอบการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน นักเรียนมีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบหลังการจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และเสาวลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์ (2549, หน้า 62-72) พบว่าความมีวินัยในตนเองที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมเล่านิทานคติธรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรับผิดชอบสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล และด้านการควบคุมตนเองมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด และความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรมเล่านิทานคติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการสอนปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่พบว่า การที่จะส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในระดับปฐมวัยให้ดีขึ้นนั้นผู้สอนควรมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 แนวทาง ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.1 ครูผู้สอนควรจัดตกแต่งห้องเรียนอยู่ในสภาพเหมาะสมกับวัยเพื่อช่วยพัฒนาทั้งกายและจิต ให้เด็กมีความสุข

1.2 ควรจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน เพื่อให้เด็กซึมซับความงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวภายในห้องเรียนเชื่อมต่อกับความมีระเบียบ เด็กได้รับการกระตุ้นที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมทางสุนทรียะมีคุณภาพและมีระเบียบด้วย ของทุกอย่างในห้องเรียนจะช่วยสร้างให้เกิดบรรยากาศของความสงบ

2. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการใช้ปัญญา

ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามพัฒนาการตามวัยและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ที่ทันสมัย เช่น สื่อจากอินเทอร์เน็ต แท็บเล็ต เป็นต้น โดยให้นักเรียนได้ลงมือค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและอารมณ์

ครูผู้สอนควรเน้นกิจกรรมที่สนุกสนานมีความหลากหลาย และต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรไม่ให้เกิดความเครียดในห้องเรียนจนเกินไป นอกจากนี้ควรปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบและผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็กในระดับปฐมวัยให้มากขึ้น เพื่อจะทำให้การบริหารจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรมากขึ้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบและองค์ประกอบการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวทางห้องเรียนคุณภาพเพื่อช่วยพัฒนาการจัดการเรียนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- จุฑาทิพย์ ศรีโพธิ์. (2552). *ผลการจัดการชั้นเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- _____. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน. ญัณฐินา ปาโต. (2553). *รายงานผลการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แผนภาพประกอบการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน*. การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการโรงเรียนบ้านผาตลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2.
- เยาวภา เตชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- วิณานนทพันธ์. (2550). *การบริหารงานวิจัยในโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แปลนพริ้นท์ตั้ง.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2555). *พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยไทย. ในการประชุมวิชาการ : การวิจัยทางการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 หลังการเรียนรู้ก้าวสู่สากล วันที่ 12 กันยายน 2555*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์. (2549). *ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อรุณี ทรดาล. (2548). *แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย* ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2554). *โมดูล 7 ชั้นเรียนของครู...ผู้จัดการ: ชุดฝึกอบรมครู* โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Morrow, L. (2009). *Literacy development in the early years: Helping children read and write*. Boston, Pearson.
- O' hara, M. (2008). Young children, learning and ICT: a case study in the UK maintained sector. *Technology, Pedagogy and Education*, 17, 29-40
- Schmid, R. F., Miodrag, N. & Difrancesco, N. (2008). A human computer partnetship: The tutor/child/computer triangle promotion the acquisition of early literacy skills. *Journal of Research on Technology in Education*, 41, 63-84.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร